

Република Србија
Повереник за информације
од јавног значаја и заштиту
података о личности
Светозара Марковића 42
11000 Београд

Тел: +381 (0) 113408 900
Факс: +381 (0) 11 2685-023
office@poverenik.rs
www.poverenik.rs
Адреса за пошту:
Немањина 22-26, Београд

Број: 011-00-00286/2012-05

Датум: 12.04.2012. године

СИНДИКАТ СРПСКЕ ПОЛИЦИЈЕ
Служба за информисање и односе са јавношћу

31000 УЖИЦЕ
ул. Наде Матић 8

Вежа: 48и-2/012 од 02.04.2012. године

Поводом вашег дописа под горњим бројем дајемо вам следећи одговор.

Не постоји закон или неки други пропис који би експлицитно забрањивао фотографисање или снимање полицајаца, тако да начелно, фотографисање или снимање полицајаца на јавним површинама, као и на свим местима где није јавно истакнута забрана није противзаконито.

Полицајац нема право да забрани да их грађанин фотографише или снима, да нареди да се фотографија или снимак обришу, нити да одузима фотоапарат, камеру или мобилни телефон којим је снимак направљен.

Право јавности да зна утемељено је у одредби члана 51. Устава Републике Србије у којој се наводи да свако има право да истинито, потпуно и благовремено буде обавештаван о питањима од јавног значаја и средства јавног обавештавања су дужна да то право поштују и да свако има право на приступ подацима који су у поседу државних органа и организација којима су поверена јавна овлашћења, у складу са законом.

Најважније од свега јесте, да се не сме вршити било какво ометање рада полицијских службеника од стране лица које снима или фотографише.

Лице које снима, не би требало да се меша на било који начин у обављање службене радње, да прекида разговор који је у току, да поставља питања полицајцу, или особи која је у поступку службене обраде.

На лицу места, неопходно је пратити и поштовати упутства полиције која имају за циљ да осигурају безбедност свих учесника догађаја, па и самог сниматеља који му

присуствује, нити се сме због снимања улазити у рестриктивни простор ограђен полицијском траком, а уколико се крше дате инструкције и омета спровођење службених радњи, полицајци могу прибећи и средствима принуде.

Шта је ометање полицајца у спровођењу службених радњи, фактичко је питање и исто се мора ценити од случаја до случаја, а шта су службене радње, дефинисано је прописима, пре свега Законом о полицији.

Оно што је важно истаћи јесте, да су полицајци јавни службеници и начелно, снимање полицијских поступака не би требало да представља кршење њихових права, поготово што полицајци припадају групи тзв. „апсолутно јавних особа“ и због таквог статуса, у јавности не могу очекивати ниво заштите приватности као обични грађани, односно као друга лица, обични грађани која се крећу улицама и што је интерес јавности да објави информације о њиховом раду велики и сталан.

У значајној мери овакву врсту информације објављује и сам МУП РС.

У разматрању односа приватног и јавног, потребно је нагласити да полицајац апсолутно заслужује своју приватност када није на дужности, међутим, док је на дужности, носи значку или је у униформи, његови поступци не би требало да подлежу одредбама закона који штите приватност, већ управо онима који се тичу јавног информисања и права јавности да зна.

Сваки јавни службеник, па и полицајац, мора да рачуна на лупу јавности управо због природе посла који обавља, у интересу те исте јавности која га проматра.

Када су у питању супротстављени интереси, с једне стране, право приватности, и с друге стране, право јавности да зна, два најрелевантнија закона која би такве ситуације требало да разреше, јесу Закон о заштити података и личности и Закон о слободном приступу информација од јавног значаја.

Закон о заштити података о личности ("Сл. гласник РС", бр. 97/08 и 104/09 - др.закон, даље: ЗЗПЛ) не садржи експлицитну одредбу која би овакву обраду (фотографисање полицајца) изузела из општег режима прописаног за обраду података о личности. У погледу обраде података о личности који имају карактер јавног, наведени закон прописује једино у члану 5. цитирамо: „Осим ако очигледно претежу супротни интереси лица, поједине одредбе овог закона о условима за обраду, као и о правима и обавезама у вези са обрадом не примењују се на обраду: 1) података који су доступни свакоме и објављени у јавним гласилима и публикацијама или приступачни у архивама, музејима и другим сличним организацијама.“

С друге стране, у склопу теме о којој говоримо, потребно је указати на дефиницију "информације од јавног значаја", на начин како је дата у члану 2. Закона о слободном приступу информација од јавног значаја, цитирамо: "Информација од јавног значаја, у смислу овог закона, јесте информација којом располаже орган јавне власти, настала у раду или у вези са радом органа јавне власти, садржана у одређеном документу, а односи се на све оно о чему јавност има оправдан интерес

да зна. Да би се нека информација сматрала информацијом од јавног значаја није битно да ли је извор информације орган јавне власти или које друго лице, није битан носач информација (папир, трака, филм, електронски медији и сл.) на коме се налази документ који садржи информацију, датум настанка информације, начин сазнавања информације, нити су битна друга слична својства информације".

С друге стране, имајући у виду напред дату дефиницију и саму тему о којој говоримо, потребно је указати и на ограничења оствривања наведеног права, дефинисан у члану 9. наведеног закона, цитирамо: "Орган власти неће тражиоцу омогућити остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја, ако би тиме: 1) угрозио живот, здравље, сигурност или које друго важно добро неког лица; 2) угрозио, омео или отежао спречавање или откривање кривичног дела, оптужење за кривично дело, вођење преткривичног поступка, вођење судског поступка, извршење пресуде или спровођење казне, или који други правно уређени поступак, или фер поступање и правично суђење; 3) озбиљно угрозио одбрану земље, националну или јавну безбедност, или међународне односе; 4) битно умањио способност државе да управља економским процесима у земљи, или битно отежао остварење оправданих економских интереса; 5) учинио доступним информацију или документ за који је прописима или службеним актом заснованим на закону одређено да се чува као државна, службена, пословна или друга тајна, односно који је доступан само одређеном кругу лица, а због чијег би одавања могле наступити тешке правне или друге последице по интересе заштићене законом који претежу над интересом за приступ информацији".

Овде је интересантно указати и на одредбе Правилника о поступку решавања притужби ("Сл. гласник РС", бр. 54/2006), који у члану 9. прописује, да притужилац и притуженик у поступку проверавања притужбе могу да предлажу исправе и друге доказе (у питању су притужбе на рад МУП РС).

Притужбе о којима је реч, решавају се од стране Бироа за притужбе и представке МУП Републике Србије.

Мишљења смо да сачињена фотографија или снимак полицајца док је на дужности, могу представљати валидан доказ поднет уз притужбу и да наведени Правилник под "другим доказима" не искључује фотографије или видео записе.

Иначе, основна активност Бироа је рад на примени прописа којима је уређен поступак решавања притужби које против полицијских службеника подносе грађани и правна лица, онда када сматрају да су им незаконитом или неправилном радњом полицијског службеника повређена права или слободе (члан 180. Закона о полицији и Правилник о начину решавања притужби).

Биро врши пријем и обраду притужби поднетих Кабинету министра, пружа стручну и административну подршку раду Комисије за решавање притужби у седишту Министарства, пружа стручну помоћ овлашћеним лицима и комисијама за решавање притужби у организационим јединицама Министарства, води прописане евиденције и извештава Кабинет министра о поднетим притужбама, остварује

непосредне контакте са подносиоцима притужби, и обавља друге послове везане за притужбени поступак.

Како се на сачињеним и објављеним фотографијама полицајаца често могу видети и друга лица као учесници догађаја који је сниман, са аспекта примене ЗЗПЛ потребно је истаћи још неколико важних чињеница.

ЗЗПЛ могао би да буде прекршен уколико су слике објављене на такав начин, да омогућавају идентификацију појединца, односно других лица (осумњиченог, случајних пролазника, сведока), која се осим полицајца налазе на снимку или фотографији. Фотографисање трећег лица, осим осумњиченог, било би могуће уколико би то лице за овакву обраду података дало своју писану сагласност.

Дакле, повремено снимање полицијских акција и поступака у склопу обављања службених радњи, које није фокусирано на личност полицајца који те радње обавља, не представља обраду података о личности у смислу одредаба ЗЗПЛ, из чега не би требало извлачити погрешан закључак, да полицајац нема личност и да у обављању службене дужности не уноси себи својствене елементе личности, почев од начина говора, хода, гестикулација и слично.

Напротив, овакво снимање не представља обраду података о личности искључиво због својства лица које обавља те службене радње и које се на тај начин манифестује у спољном свету, по правилу на јасно прописан и једнообразан начин који важи не само за њега, већ (бар би тако требало да буде) за све полицајце, и највећи број ситуација у којима се свакодневно могу наћи.

Уз све могуће разлике и нијансе у спровођењу одређене службене радње, нпр. легитимисања гостију неког ноћног локала, сваки полицајац би ову службену радњу требало да обави на истоветан, прописан начин, што као спољна манифестација његовог понашања никако не спада у домен личног, па тако ни индивидуалног, које их међусобно, у довољној мери разликује тек након што скину своје службене униформе и значке.

При свему овоме потребно је напоменути, да би јавно објављивање снимљених службених радњи полиције (путем интернета, на пример), могло имати за последицу вођење кривичног поступка против лица које је неовлашћено начинило фотографски, филмски, видео или други снимак лица које није полицајац, а налази се на том снимку и тиме осетно задре у његов лични живот, или ако такав снимак преда или показује трећем лицу или му на други начин омогући да се са њим упозна (Неовлашћено фотографисање, члан 144. Кривичног законика (даље: КЗ)).

Такође, могло би се радити и о извршењу кривичног дела Неовлашћено објављивање и приказивање туђег списка, портрета и снимка, из члана 145. КЗ, у ситуацијама када неко објави или прикаже фотографију, филм или фонограм личног карактера, без пристанка лица које је спис саставило или на кога се спис односи, односно без пристанка лица које је приказано на фотографији или филму, или чији је глас снимљен на фонограму, или без пристанка другог лица чији се пристанак по закону тражи и тиме се осетно задре у лични живот тог лица.

Наравно, и у овом случају не би се радило о полицајцу као јавном службенику, већ само о лицу које би се заједно са њим нашло у тако објављеном снимку, филму, или фотографији.

У свим наведеним случајевима, таква лица би се могла позивати на поштовање одредби ЗЗПЛ и могла би тражити судску заштиту у кривичном или грађанском поступку, поводом кршења права приватности.

Да овакво схватање није распрострањено и прихваћено свуда у пракси, говори у прилог и вест објављена на Интернету, да је добојска полиција поднела кривичну пријаву против два младића због сумње да су фотографисали и на интернету објавили, фотографију једног од њених припадника како за време дужности спава у кафани, www.vesti-online.com/Vesti/Ex-YU/79437/Neovlasceno-slikali-policaјca-na-spavanju-u-kafani).

Објављена фотографија полицајца који спава у униформи, док се налази на службеној дужности, не представља задирање у његову приватност, још мање ометање у вршењу службене дужности, међутим, гестикација једног од двојице младића, који на препознатљив начин помоћу својих прстију „прави магареће уши“ изнад главе уснулог полицајца, могла би у себи садржавати елементе кривичног дела Увреда из члана 170. КЗ, за које се гоњење предузима по приватној тужби.

Дакле, појединци могу снимати поступке полиције и објављивати их чак и на интернету, али само под условом да не постоји обрада личних података у смислу одредби ЗЗПЛ (обрада података осумњиченог или трећих лица која се налазе на снимку без њиховог пристанка) и да се објављене фотографије не могу подвести под неки од разлога из цитираног члана 9. Закона о слободном приступу информација од јавног значаја.

Уколико се чином снимања овлашћено службено лице заиста омета у обављању послова безбедности или одржавања јавног реда и мира, постоји могућност да се на тај начин врши кривично дело из члана 23. став 1. Закона о јавном реду и миру или кривично дело Напад на службено лице у вршењу службене дужности из члана 323. КЗ.

Приликом одређивања радње извршења кривичног дела Ометање овлашћеног службеног лица у обављању послова безбедности или одржавања јавног реда и мира из члана 23. став 1. Закона о јавном реду и миру, требало би имати у виду формулацију према којој ово дело постоји и ако се овлашћено службено лице омета у обављању послова „на други начин“, што представља фактичко питање које је суд дужан да решава у сваком појединачном случају.

ЗАМЕНИК ПОВЕРЕНИКА
Александар Ресановић

